

Морис ФАДЕЛ¹

**Сравнително литературознание за нефилолози:
опитът на общото образование в Нов български университет**

Резюме

Текстът представя лични опит на автора като преподавател в системата на общото образование в Нов български университет. Той се спира на проблемите пред преподаването на литература пред студенти-нефилолози. Един от изводите на текста е, че преодоляването на тези проблеми е невъзможно без участието на сравнителното литературознание.

Ключови думи: преподаването на литература пред студенти-нефилолози; сравнително литературознание

Abstract

**Comparative Literature for Non-philology Majors:
the General Education Experience at New Bulgarian University**

The paper presents the author's personal experience as a lecturer within the system of general education at New Bulgarian University. It discusses the problems of teaching literature to students who do not major in linguistic specialties. One of the conclusions of the text is that the overcoming of these problems is impossible without the involvement of comparative literature studies.

Keywords: teaching literature to students who do not major in linguistic specialties; comparative literature studies

Всеки новоприет студент в Нов български университет трябва през първите две години на обучението си да премине през системата на общото образование. Тя включва курсове по български език, компютърна грамотност, спорт, изкуства и т. нар. „курсове за знания“ – особен елемент в общото образование, който изисква от студента да избере теми в научни области, различни от областта, в която той се обучава. Част от тези курсове са посветени на литературата. Противно на разпространеното убеждение, че литературата е демоден, че нея не я искат, тези курсове успяват да съберат необходимата за стартирането им бройка студенти.

Аз водя един от въпросните курсове – „Как да четем и разбираме литературно произведение“. Целта е студентът да овладее определени начини за анализиране на литературен текст. Предизвикателството в подобен тип курсове е, че се изправяш пред аудитория, която няма специално отношение към езика и литературата, налице е неясно „обичане на

¹ Доц. д-р Морис Фадел [Maurice Fadel] е преподавател в програмите на департамент „Нова българистика“ на Нов български университет. Автор е на монографиите *Пол де Ман: опити с невъзможното* (2002) и *Животното като литературна провокация: анималистиката на Емилиян Станев* (2010), както и на многобройни статии в научни сборници и на рецензии за книги в периодичния литературен печат.

литературата“, формирано от прочитането на произведения или от обстоятелството, че литературата е „вървяла“ на студентите в училище.

Курсът се занимава основно със съвременната българска литература. Стремехът ми е студентите да не останат затворени в канона, върху който се набляга в училище, да бъдат почитатели и добри читатели на днешните български автори, много от които са на възраст не много по-голяма от тяхната, да свикнат с и – ако е възможно да обикнат – похватите, чрез които се изграждат модерните литературните текстове. Задачата не е лека. Курсът обикновено започва с възраженията „Това не е никаква поезия?“, „Може ли за любовта да се говори така?“, „Тук няма никакви връзки, разказът е накъсан“, „Скучно е“.

Сравнителното литературознание се налага от само себе си в процеса на преподаването. Необходимо е да се правят непрекъснати препратки към канона. Проблемът е обаче, че и той далеч не винаги се познава. Тогава на помощ идва т.нар. „масова култура“. Напоследък удачно се оказва изграждането на мостове между произведения на съвременната литература и сериалите (което налага и разговор за литературните произведения, стоящи в основата на сериалите). И няма как да е иначе: та нали и модерната литература и сериалите са начини да се говори за съвременността.

От вече не много скоро се говори за това, че сравнителното литературознание е силно проблематична дисциплина. Несъмнено е така. Базовите постановки на дисциплината трябва да се преосмислят сериозно, но – от друга страна – методите на сравнителното литературознание са много ефективни в обучението – особено, що се отнася до преподаването на литература на нефилолози.